

36 Kapitalvinst – andra tillgångar

52 kap. IL
prop. 1989/90:110 s. 473–478, 726, SkU30
prop. 1999/2000:2, del 2, s. 604-608

Sammanfattning

Vad beskattas?

Avyttring av sådan egendom som inte beskattas enligt de tidigare behandlade reglerna ska beskattas enligt reglerna i 52 kap. IL. Hit hör främst råvaror, råvaruoptioner och råvaruterminer, ädelstenar, ädelmetaller och lösöre av olika slag. Fordringar hör inte hit.

När sker beskattning?

Kapitalvinstbeskattning sker alltid vid avyttring oavsett hur lång innehavstiden varit och oavsett hur egendomen förvärvats.

Hur beräknas vinsten?

Har den sålda egendomen innehafts för personligt bruk, får man som alternativ till verklig anskaffningskostnad dra av 25 % av försäljningspriset som schablonanskaffningskostnad. Kapitalvinster på sådan egendom på 50 000 kr per år är skattefria. Kapitalförluster är inte avdragsgilla.

Om egendomen inte innehafts för personligt bruk ska den verkliga anskaffningsutgiften dras av. Kapitalvinster är alltid skattepliktiga fullt ut och kapitalförluster är avdragsgilla till 70 %.

Allmänna bestämmelser om beskattning av kapitalvinst finns i 44 kap. IL (kapitel 26).

36.1 Vilken egendom beskattas enligt 52 kap. IL?

I 45 - 51 kap. IL finns särskilda bestämmelser om beskattning vid avyttring av vissa slag av tillgångar

- fastigheter,
- bostadsrätter,
- aktier, andelar, andra delägarätter samt instrument relaterade till dem,

- andelar i handelsbolag,
- svenska fordringsrätter och instrument relaterade till dem,
- utländsk valuta o.d.

I 52 kap. IL finns bestämmelser om beskattningen vid avyttring av andra tillgångar än den som särskilt reglerats i de tidigare lagrummen.

Den egendom som beskattas enligt 52 kap. IL överensstämmer inte helt med den egendom som tidigare beskattades som övrig lös egendom enligt bestämmelserna i äldre 35 § 4 mom. KL före 1990 års skattereform.

Forringarna i svenska kronor har brutits ut och beskattas för sig. Obligationer, förlagsbevis, premieobligationer, optionskuldebrev etc. ska således inte räknas hit längre. Konvertibla skuldebrev och vinstandelsbevis beskattas som delägarrätter oavsett om de är förenade med en optionsrätt eller inte.

Enligt 52 kap. IL beskattas försäljning som inte är yrkesmässig av t.ex.

- råvaror samt optioner och terminer avseende råvaror,
- nyttjanderätter, gruvrätter, copyrights, royalties och liknande rättigheter,
- ädelmetaller och ädelstenar,
- smycken,
- konst och andelar i konstkonsortier,
- samlingar av t.ex. frimärken och annat,
- antikviteter och annat inre lösöre,
- båtar, husvagnar och annat yttre lösöre,
- andelar i dödsbon.

Uppdelning i kapitalplaceringsobjekt och personligt lösöre

Grundtanken är att kapitalvinstberäkningen bör inriktas på vinster som enligt allmän rättsuppfattning är naturliga att beskatta. Mindre vinster vid försäljning av vanligt bohag i ett hem o.d. bör inte beskattas. Vinster på rena investeringsobjekt bör däremot beskattas fullt ut. En gräns dras därför mellan rena kapitalplaceringsobjekt och föremål som används för personligt bruk. Sådan egendom är alltid lösöre.

Av 52 kap. 2 § IL framgår att särskilda regler gäller för tillgångar som den skattskyldige innehaft för personligt bruk (personliga tillgångar). Hit räknas bl.a. lösöre som används för personligt bruk.

Med lösöre avses lös egendom som inte utgörs av pengar, värdepapper eller olika slags rättigheter m.m. Till lösöre räknas möbler, husgeråd, transportmedel och varor o.d.

Även annat än lösöre kan emellertid anses som personliga tillgångar (prop. 1999/2000:2, del 2, s. 606).

Med personliga tillgångar avses tillgångar som till *övervägande* del används av den skattskyldige eller hans familj för nyttobruk eller som prydnadsföremål. Det är den faktiska användningen som är avgörande för gränsdragningen. Tillgångar kan användas för personligt bruk även om det finns ett inslag av kapitalplacering. Om detta inslag dominerar ska egendomen emellertid inte anses som personliga tillgångar. Enbart det förhållandet att viss egendom är värdefull medför dock inte att den ska anses om investeringsobjekt.

Kapitalplacering – exempel

Till kapitalplaceringsobjekten hänförs egendom som inte kan karaktäriseras som personliga tillgångar som t.ex. vissa nyttjanderätter, gruvrätter, immateriella rättigheter, copyrights, råvaror, terminer och optioner avseende råvara etc.

Rena investeringsobjekt som ädelmetaller och ädelstenar som inte innefattats i smycken räknas också hit.

Till kapitalplaceringsobjekt räknas också sådant lösöre som inte används för personligt bruk som t.ex. s.k. bankfackskonst och andelar i olika slag av konsortier avseende lösöre.

Även för kapitalplaceringsegendom torde avdrag för förlust i vissa fall kunna vägras på grund av att en personlig levnadskostnad föreligger, se RÅ 2000 ref. 45.

Personligt lösöre – exempel

Som exempel på personligt lösöre nämns i propositionen (1989/90:110 s. 474) vanligt bohag i ett hem och normala bilar, båtar och smycken. Huvuddelen av de avyttringar som sker när ordinära dödsbon avvecklas avses vara skattefria (jfr avsnitt 6.6).

Även samlarföremål och liknande föremål räknas ibland som personligt lösöre, men avgränsningen får göras från fall till fall.

36.2 När ska kapitalvinstbeskattning ske?

Kapitalvinstbeskattning ska ske vid avyttring oavsett hur lång innehavstiden varit.

Det har inte heller någon betydelse hur egendomen förvärvats. Även efter benefika fång kommer en försäljning att utlösa reavinstbeskattning.

Försäkringsersättning och annan ersättning för skada på egendom som avses i 52 kap. IL är skattefri enligt 8 kap. 22 § IL.

36.3 Hur beräknas skattepliktig kapitalvinst och avdragsgill kapitalförlust?

36.3.1 Egendom som inte innehafts för personligt bruk

Verklig anskaffningsutgift m.m.	För individualiserad egendom dras verkliga anskaffnings- och förbättringsutgifter av på vanligt sätt.
Ej schablon	Någon möjlighet att ta upp en schablonmässigt bestämt anskaffningsutgift finns inte.
Genomsnittsmetoden	Om avyttringen avser egendom som utgör en del av ett samlat innehav av egendom med enhetligt värde, t.ex. guld, ska genomsnittsmetoden användas för att beräkna avdragsgill anskaffningsutgift (jfr avsnitt 30.3.1).
Benefikt fång	Om tillgång förvärvats genom ett benefikt fång övertas överlåtarens anskaffningsvärde, (avsnitt 26.3.2). I de fall genomsnittsmetoden ska användas är det överlåtarens genomsnittliga anskaffningsutgift som övertas. Denna ska beräknas per förvärvsdagen.
Ej dubbelt avdrag	Ingångsvärdet ska minskas med medgivna värdeminskingsavdrag o.d. (52 kap. 4 § IL).
Skattepliktig del	Kapitalvinst är alltid skattepliktig till 100 %. Innehavstiden har inte någon betydelse.
Avdragsgill del	Kapitalförlust är enligt huvudregeln i 52 kap. 5 § 1 st. IL avdragsgill till 70 % oavsett innehavstid.

36.3.2 Tillgångar som innehafts för personligt bruk

Verklig anskaffningsutgift ...	Anskaffnings- och förbättringsutgifter m.m. för den sålda egendomen dras ifrån försäljningspriset på vanligt sätt (52 kap. 2 § 1 st. IL).
... eller schablon	Som alternativ anskaffningsutgift får den skattskyldige ta upp 25 % av erhållet försäljningspris efter avdrag för försäljningsutgifterna (52 kap. 2 § 1 st. IL). Det står den skattskyldige fritt att i stället använda verkliga ingångsvärdet.
Ej genomsnittsmetoden	Vid beräkning av verklig anskaffningskostnad används inte genomsnittsmetoden (52 kap. 3 § IL). För porslin, bestick och annan egendom där det kan finnas många av samma sort torde den skattskyldige kunna välja vilken eller vilka anskaffningsutgifter som ska dras av.
Benefikt fång	Om egendomen förvärvats genom ett benefikt fång övertas överlåtarens anskaffningsutgifter etc. (se avsnitt 26.3.2).

Skattepliktig del

Kapitalvinster är som huvudregel skattepliktiga till 100 % men vinster upp till 50 000 kr per år beskattas inte utan är skattefria. Regeln är utformad som ett grundavdrag. Den vinst som överskjuter 50 000 kr är således skattepliktig.

Eftersom 25 % av försäljningspriset får dras av som anskaffningsutgift, kan personligt lösöre säljas för 66 666 kr varje år skattefritt.

Ej avdrag för kapitalförlust

Kapitalförlust är inte avdragsgill (52 kap. 5 §, 2 st. IL). Den förslitning av egendomen eller annan värdenedgång som föranleder förlusten får anses som en inte avdragsgill personlig levnads-kostnad.